

יוצא לאור על-ידי
צעירי-אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

שיחת השבוע

יש חדש

ימי עיון בחסידות

בשבוע הבא יתקיים אי"ה 'שבוע שכולו חסידות', ובו תוגש סדרת שיעורים מיוחדת בסוגיות מרכזיות בתורת החסידות, מפי גדולי המשפיעים. השיעורים יהיו בימים ראשון עד חמישי, כ"ד-כ"ח במנחם-אב, בשעות הערב, בהיכל מנחם, רח' ישעיהו 22 ירושלים. לפרטים: 050*4115279.

אוצר ההלכה והמנהג

חברת ת"ת כנגד כולם הוציאה לאור את הגרסה השלישית של אוצר ההלכה והמנהג. התוכנה קלה לשימוש, עם קישורים מלאים, ויש בה ספרייה עשירה, מהתנ"ך ומפרשיו המשיך בתלמוד, הראשונים, מדרשי הלכה ואגדה, וכן פרויקט 'הלכה ברורה'. ספרי ההלכה מקיפים את ספרי הפוסקים לכל עדות ישראל, ובהם ספרי הפוסקים בדורנו. גם תוכנת החיפוש שוכללה מאוד. טל' 052*2424305.

חדש במוזיקה

הזמר העולה שלמה טויסיג מגיש את טויסיג 2 - תקליט חדש ובו שנים-עשר שירים, שכמה מהם כבר נעשו להיטים. שיווק: גרינטק. אלבום בכורה ליינון טייב, ובו עשרה שירים שאפשר לראות בהם יומן מסע רוחני. בהפקת 'דברי שיר'. טל' 1*700*704120.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארשבע אילת ניוירוק

7:42	7:06	7:09	7:00	7:07	6:52	כניסת השבת
8:44	8:01	8:07	8:09	8:08	8:06	צאת השבת

המולד: יום שישי, שעה 1 בצהריים, 13 דקות ו-7 חלקים
ראשי-חדש מנחם-אב: ביום השבת קודש וביום הראשון
פרקי אבות: פרק ד

289 בתי-חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ת 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 072*2770100 • פקס 03*9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לחזור לעובדות היסוד

בכל ויכוח או סכסוך בין שני צדדים יש לכל אחד ה'צדק' שלו, אבל אדם נורמלי מזדהה עם עמדותיו שלו ולא עם טענותיו של היריב

"ארץ הרים ובקעות, למטר השמים תשתה מים" (צילום אוויר: ישראל ברדוגו)

בשנים האחרונות מטפחים ערביי ישראל ונציגי גיהם ברחבי העולם את תודעת ה'עוול' שנעשה להם, בהשתלטות היהודים על הארץ שבה חיו, כביכול, מדורי-דורות. אין מדובר, אגב, רק על יהודה ושומרון, אלא על תלאביב וחיפה, אשקלון ובאר-שבע. הם אף תובעים מאיתנו להבין את ה'צדק' שלהם.

התעמולה הערבית חלחלה גם לחוגים מסויימים בציבור היהודי, והללו מדברים על הצורך 'להבין' את תחושותיו של הצד השני. הם אינם מבינים שזו כל מטרת התעמולה הזאת - לערער את תחושת הצדק שלנו ואת זכותנו המוחלטת על ארץ-ישראל.

כפר פה, כפר שם, כמה נוודים פה וכמה בקתות שם. הגידול במספר הערבים בא עם עליית היהודים, כאשר ערביי הארצות השכנות החלו להגר לארץ-ישראל. ופתאום זו ארצם!

התעמולה הערבית מנסה ליצור תודעה שכולה מבוססת על שקרים בוטים. למשל, טענתם כי ירושלים היא בירתם, אף שאינה מוזכרת אפילו פעם אחת בקוראן ומעולם לא הייתה בירה ערבית כלשהי. או הניסיון להכחיש את עובדת קיומו של בית-המקדש בהר-הבית.

הפצרה והבטחה

מול השקרים האלה עלינו לומר שוב ושוב, לעצמנו ולעולם כולו, את האמת. הצדק שלנו משתקף בפרשת השבוע, שבה משה רבנו מדבר אל העם העומד להיכנס לארץ, מתאר באוזניו את מעלותיה המופלאות של ארץ-ישראל, ומדגיש שוב ושוב כי הארץ ניתנת לבני-ישראל מתוקף השבועה שנשבע בורא-העולם לאבותינו.

אולם בדברי משה גם מובהר הקשר בין דבקות בקב"ה וקיום מצוותיו ובין אחיזתנו בארץ. משה, הרועה הנאמן, מפציר בעם-ישראל "ליראה את ה' אלוקיך, ללכת בכל דרכיו ולא להבה אותו, ולעבוד את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך". אם נעשה כן מובטח לנו כי נוכל להחזיק בארץ-ישראל ולא נחשוש מפני אויבנו. התורה מבטיחה כי "פחדכם ומוראכם ייתן ה' אלוקיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה, כאשר דיבר לכם".

הגירה מהארצות השכנות

גם אילו הייתה טענת הערבים נכונה עובדתית, לא מתפקידנו 'להבין' את ה'צדק' שלהם. בכל ויכוח או סכסוך בין שני צדדים יש לכל אחד ה'צדק' שלו, אבל אדם נורמלי מזדהה עם עמדותיו שלו ולא עם טענותיו של היריב.

תארו לעצמכם שיצאתם לחו"ל, ובינתיים נוכל זייף מסמכים ומכר את דירתכם כאילו היה בעליה. הקונה שנפל בפח צודק מבחינתו כשהוא זועק ששילם על הדירה טבין ותקילין, אך הצדק שלו אינו אמור לעמוד מול הצדק שלכם, כשאתם תובעים, ובצדק, להשיב לכם את דירתכם.

כשהיהודים חוזרים לארץ-ישראל עליהם להיות משוכנעים בצדק שלהם ובבעלותם המלאה על הארץ. לא נטלנו ארץ לא-לנו. זו ארצנו ונחלתנו, שניתנה לנו מאת בורא העולם, וכל ילד בעולם הקורא תנ"ך יודע זאת.

צריך גם לזכור את עובדות היסוד שניטשטשו בעקבות תעמולת הכוזב. מדברים על 'עם פלסטיני', כאילו זה דבר מובן מאליו, אבל ממתי עם כזה קיים בכלל? ארץ-ישראל הייתה שוממה מאות שנים. ישבה כאן אוכלוסייה ערבית - מצומצמת ביותר, בלי זהות לאומית כלשהי -

הגילוי האלוקי מאיר תמיד

ביותר נראים בעיניו כפי שהם באמת - כוח אלוקי, שאמנם מתלבש בטבע, אבל זה כוחו של הקב"ה.

גאולה בחיי היום-יום

יהודי צריך לזכור שהואיל ובארץ-ישראל ישנו גילוי של הקדושה "מְרִשִׁית השנה ועד אחרית שנה", היהודי מקבל כוח שגם בחייו היום-יומיים ובחיי החולין שלו יישאר דבוק בקדושה. יהודי אינו מסתפק בגאולה משעבוד לאדם אחר, אלא הוא חותר להשתחררות גם מהשתעבדות לצרכים הגשמיים ושואף להיות בן-חורין אמיתי.

זה מצב הגאולה שיהודי נדרש להביא את עצמו אליו - להפוך גם את הצרכים הגשמיים ואת חיי החולין שלו לחלק מעבודת ה', ולגלות שגם כשהוא עוסק בהם "תמיד עיני ה' אלוקיך בה" - האור האלוקי מאיר בהם והקדושה גלויה בכל עת ובכל רגע. זה הכלי לגאולה האמיתית והשלמה, שבה הגילוי הזה יאיר בכל העולם כולו.

(תורת מנחם כרך לג, עמ' 220)

אמרת השבוע

איזו מנוחה

הרבי הרש"ב (רבי שלום דובער) מליובאוויטש ישב פעם אחת בהתוועדות בחברת כמה מהחסידים. בשלב מסוים הגיש בעל-הבית תה למסובים. מכיוון שהגיע זמן תפילת מנחה התעורר ויכוח אם צריך להתפלל תחילה תפילת מנחה ורק לאחר מכן לשתות את התה, או שראוי לשתות תחילה את התה ולאחר מכן להתפלל מנחה.

הנוכחים נחלקו בדעתם, אלה אומרים כך ואלה אומרים כך. נענה הרבי ואמר: "ההכרעה תלויה בבירור הרצון העיקרי. אם רצונכם לשתות תה במנוחה - צריך להתפלל תחילה תפילת מנחה; אולם אם רצונכם להתפלל מנחה במנוחה - צריך לשתות קודם את התה..."

פתגם חסידי

חסיד בא אל רבי אורי מסטרליסק וביקש ברכה שיוכל להתפלל בלב שלם. הגיב הצדיק: "מי אמר שעליך להתפלל בלב שלם? אולי עליך להתפלל בלב שבור!"

וישאר ענייני העולם השגרתיים.

כך יש מצב שבמשך השנה כולה היהודי הוא בבחינת 'חוץ לארץ'. אין אצלו מצב של "עיני ה' אלוקיך בה" כמו ב'ראשית השנה'. במהלך ימות השנה אין הוא חש אותה התבטלות לקב"ה ואותה הרגשה שכל מהותו היא עבודת הבורא. יש רגעים ושעות שבהם הוא עסוק בענייני העולם, ואז הוא מרגיש את עצמו ואת צרכיו ולא את היותו בטל לקב"ה.

'ארץ-ישראל'

לעומת זה, ארץ-ישראל מייצגת מצב שבו הקדושה ניכרת וגלויה "מראשית השנה ועד אחרית שנה". בראש-השנה הוא המליך עליו את הקב"ה למלך, ובמשך כל יום במהלך השנה האדם מרגיש התבטלות לקב"ה וקבלת עול מלכות שמים. גם בעיסוקי החולין שלו הוא חש את הקדושה, ועושה אותם לשם שמים ובבחינת "בכל דרכיך דָּעָהוּ".

כשהאדם עומד בדרגה הזאת הוא רואה את הקדושה ואת הגילוי האלוקי גם בענייני הטבע. גם הדברים הרגילים והשגרתיים

יחודה של ארץ-ישראל על הארצות האחרות מתואר בפרשתנו: "ארץ אשר... תמיד עיני ה' אלוקיך בה, מְרִשִׁית השנה ועד אחרית שנה". בארץ-ישראל שורה קדושה עליונה, וניכר בה שהקב"ה משגיח עליה במיוחד, מתחילת השנה ועד סופה.

ברובד הרוחני, ארץ-ישראל מציינת מצב של גאולה, של קדושה גלויה, של דקות בקב"ה. לעומתה, חוץ לארץ מייצגת את 'ארץ העמים' שאין בה קדושה גלויה, שאין חשים בה בגלוי את עיני ה' והשגחתו. 'חוץ לארץ' מבטאת גלות, ובעבודת ה' היא מסמלת פעולות חולין גשמיות המנותקות מהקדושה האלוקית.

'חוץ לארץ' רוחני

על ארץ-ישראל נאמר שעיני ה' בה מראשית השנה ועד אחרית שנה. ראשית השנה היא ראש-השנה, יום שבו אנו מקבלים עלינו עול מלכות שמים. אולם לא בכל ימות השנה אנו חשים אותה קדושה וקבלת עול מלכות שמים כמו בראש-השנה. רוב ימות השנה הם ימי חול, שבהם האדם עוסק בענייני החולין ונדרש למלא את צורכי הגוף באכילה ושתייה

מן המעיין

עקב | מאת הרב אליעזר ברוך

המצוות הקלות

"והיה עקב תשמעון... ושמו ה' אלוקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך" (דברים ז, יב). אם את המצוות הקלות שאדם דש בעקביו תשמעון, אזי "ושמו ה' אלוקיך לך את הברית ואת החסד".

(רש"י)

אחרית דבר

לתחילת דבר קוראים 'ראש' ולאחרית דבר 'עקב'. האחרית והתוצאה של 'תשמעון' תהיה שהקב"ה ישמור לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך.

(רמב"ן)

שמחה מענוה

'והיה' הוא לשון שמחה. תהיה שמחה למעלה אם תהיו בעיניכם בבחינת 'עקב', שתתנהגו בענוה, כמאמר הכתוב (ישעיה כט, יט) "וְיִסְפּוּ עֵנוּיִם בְּה' שְׂמֵחָה".

(חסד לאברהם)

שמחה מעמידה בניסיונות

שמחה תהיה במרום אם בזמן של 'עקב', בעקבתא דמשיחא, בשעה שבני-ישראל יתנסו בניסיונות קשים, וקשה יהיה לשמור את תורת ה' ומצוותיה, גם אז 'תשמעון' בקול ה'. מסירות נפש זו תגרום שמחה רבה למעלה.

(אור לחיים)

שני פירושים

שני פירושים למילה 'עקב' - מצוות קלות, ותקופת עקבתא דמשיחא. שני הפירושים קשורים זה בזה, שכן בקיום המצוות הקלות ובעבודת ה' בעקבתא דמשיחא באה לידי ביטוי ההתבטלות הגמורה לה'.

(לקוטי שיחות)

לשמוע כל צעד

בכל צעד שהאדם עושה עליו 'לשמוע' ולהטות אוזנו אם הוא ממלא בזה את רצון ה'. זהו 'והיה עקב תשמעון' - על כל צעד תשמעו ותיתנו דעתכם אם זה רצון ה'.

(רבי משה לייב מסאסוב)

עד העקב

"והיה עקב תשמעון" (דברים ז, יד). השגת המוח צריכה לחדור עד ה'עקב', כמו שנאמר (בראשית כו, ה): "עקב אשר שמע אברהם בקולי" - ה'שמע בקולי' של אברהם חדר עד ה'עקב'.

(שיחות קודש)

המטרה העליונה

פירוש המילה 'עקב' הוא בעבור, כמו 'עקב אשר שמע אברהם בקולי'. יהודי צריך לזכור שעבודתו בלימוד התורה ובקיום המצוות היא בעבור מטרה עליונה - התקשרות עם נתן התורה ומצוה המצוות.

(הרבי מליובאוויטש)

פרנסה בכבוד

הרשל עמד משתומם בחדרו של הצדיק. הוא היה מוכן לבצע כל אשר יצווה עליו, אך כשאמר הצדיק את דבריו, התקשה להבינם.

לאחר שהרשל התחתן עם בתו של אחד מעשירי הכפר יאנובצ'ה, היה סמוך על שולחן חותנו. חמיו קיבל עליו לדאוג לפרנסת חתנו ובני ביתו, כדי שהוא יהיה פנוי לשקוד על לימוד התורה. כך עברו עליו כמה שנים טובות שבהן ישב ולמד ולא ידע מחסור.

אך הגיע היום וחותנו של הרשל הלך לעולמו, ובבת־אחת הוטל על שכמו של הרשל עול הפרנסה. הוא החל לעסוק בעבודות קטנות, וגם קנה דברי סדקית כדי לסחור בהם, אולם הכנסותיו היו זעומות.

ככל שעבר הזמן גברו הפצרותיה של אשתו, שינהג כמנהג הסוחרים, יסובב בעיירות, ואולי יזדמן לו עסק טוב שיוכל להרוויח ממנו. הרשל נעתר. בלב מלא תפילה ותקווה נפרד מאשתו וילדיו ויצא לדרך. הוא עבר מעיירה לעיירה בלי למצוא מקור פרנסה כלשהו, עד שבא לעירו של הצדיק רבי יששכר־דב־בעריש מוואלברוז'.

הרשל היה נואש למדי. בדרכו קיבל עצות למכביר מסוחרים, אולם שום דבר לא הבשיל לעסק רווחי. הרשל נכנס אל הצדיק וגולל לפניו את מצבו העגום. הצדיק הקשיב רוב־קשב, וכשסיים אמר לו הרבי: "שוב לביתך, ועסוק בדיני ממונות שב'חושן משפט' [=החלק בשולחן ערוך העוסק בדיני ממונות]". כאילו לא הבחין בפני התמהות של הרשל, הוסיף ובירכו: "השם יתברך יצליח דרכך וישלח לך את מזונותיך בהרחבה בדרך של כבוד".

אף־על־פי שהרשל לא הבין את פשר הדברים, ברכתו המפורשת של הצדיק הניחה את דעתו. הוא שב לביתו, וסיפר לזוגתו על הוראת הצדיק. בסופו של דבר גם היא התחזקה בביטחונה בה', ועודדה את בעלה לשבת וללמוד כציווי הרבי.

ימים של עוני ודלות עברו עליהם, ומצבם הוסיף והידרדר מיום ליום. הרשל השתדל להשקיע את כל־כולו בלימודו ולא להניח לקשיים לשבור את רוחו. מפעם לפעם יצא למכור חפץ או בגד, כדי להשיג כמה פרוטות בעבור בני הבית, אך האמין וקיווה כל העת להתממשות ברכת הצדיק.

והחלטנו לעצור למנוחת לילה, כדי להמשיך בנסיעה מחר בבוקר. ראינו אור בחלון, ואנו שואלים אם נוכל ללון אצלכם".

הרשל קיבל את הסוחרים בזרועות פתוחות ושמח על ההזדמנות לקיים את מצוות הכנסת אורחים. אך כאילו

לילה אחד, בשעה מאוחרת אחר חצות הלילה, נשמעו דפיקות על דלת ביתו. בפתח עמדו שני יהודים סוחרים, שנראה כי עברו דרך ארוכה.

"זה עתה שבנו מהיריד הגדול בצ'נסטחוב, ואנו בדרכנו לשוב לעירנו לודז'", סיפרו השניים. "כוחותינו אזלו

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

גאולה בתפילה

שלוש פעמים ביום אנו נושאים את תפילת ה'עמידה', התפילה המרכזית והחשובה ביותר, שבה כל אדם מבקש את צרכיו. בתפילה זו יש תשע־עשרה תפילות. שש (!) מתוכן מיוחדות להיבטיה המגוונים של הגאולה – קיבוץ נידחי ישראל, השבת הסנהדרין, בניין ירושלים והמקדש, ביאת המשיח, השבת עבודת המקדש והשכינה לציון ועוד. שלוש פעמים בכל יום אנו מבקשים ומתפללים: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח, וקרנו תרום בישועתך, כי לישועתך קיוונו כל היום".

התפילה, בפשטות, היא בקשת צרכיו של אדם. מצוות־עשה על האדם להתפלל אל ה' ולבקש ממנו את צרכיו. לכן נתקנו בתפילת 'שמונה־עשרה' כל הברכות המקיפות את כל צרכי האדם. הדגש הרב על בקשת הגאולה ממחיש עד כמה היא בבחינת צורך חיוני בעבורנו.

גאולה לנפש

החסידות מסבירה שהתפילה עצמה פועלת גאולה בעולם הרוחני של האדם. 'תפילה', אומרת החסידות, היא מלשון "התופל כלי־חרט" – לשון התחברות והתדבקות. משמעותה הפנימית של התפילה – להתחבר ולהתדבק בקב"ה. שעת התפילה היא השעה שבה יכול האדם להתעלות על עצמו, לצאת ממגבלותיו ולהתרומם למעלה. בכך האדם מביא גאולה לנפשו.

החסידות העמידה את התפילה במרכז של עבודת ה'. תפילה כדבעי היא עניין שדורש שעות רבות – ההכנה לתפילה, התפילה עצמה, העבודה שלאחר התפילה. חסידים אמיתיים היו בבחינת "מתפלל כל היום", כי בשל חשיבות התפילה בעיניהם היו חושבים כל היום איך לעמוד בדרגה רוחנית נאותה כדי שהתפילה תהיה טובה.

בספר הזוהר נאמר: "שעת צלותא – שעת קרבא" (=שעת התפילה היא שעת קרב). כשם שהתפילה היא שעת עלייה והתדבקות עם הקב"ה, כך זו גם השעה שבה האדם נלחם עם עצמו, עם חלקי הרע שבו, כדי לסלק מעצמו את הדברים השליליים. הדברים תלויים זה בזה: כדי לעלות למעלה צריך האדם להיות משוחרר מדברים הקושרים אותו למטה, ולכן חלק מעבודת העלייה שבתפילה הוא להיחלץ מכבלי הגשם והחומר.

בשעת התפילה האדם מתרומם מכל ענייני החומר, ושופך את נפשו לפני ה'. הוא אינו חושב אז על עצמו, אלא על האמת, על הקב"ה. מבחינה מסויימת, כל מהותה של תורת החסידות הרחבה והעמוקה היא לשמש חומר לתפילה. למה לומדים חסידות? – כדי שיהיה במה להתפלל.

להפנים ולחוש

חסידות חב"ד פיתחה במיוחד את עניין ההתבוננות, כחלק מרכזי בעבודת התפילה. לכן היא דורשת זמן ממושך, מכיוון שההתבוננות, הן זו שקודם התפילה הן זו שבתוך התפילה, מצריכה זמן. ההתבוננות פירושה – לאחר שלומדים עניין ומבינים אותו היטב, מגיע שלב ההתבוננות, שמטרתו להתאחד עם העניין ולחדור לפנימיותו.

למשל, יהודי לומד את סוגיית אחדות ה', איך כל המציאות אינה אלא הווייה אלוקית. ברגע הלימוד הוא עוסק בצד השכלי של העניין – הוא לומד, שואל, משיב, מנסה להבין ולחדור לעומק הדברים. לאחר מכן הוא מתבונן בסוגיה, מתוך כוונה לקלוט את משמעותה. הוא מנסה להפוך את הרעיון לחלק ממנו ומחברתו הפנימית.

להתבוננות בתפילה אופי שונה – מטרתה לעורר את הרגשות המתחייבים מסוגיה זו. אם הקב"ה ממלא את כל המציאות ומבלעדיו אין שום דבר בעולם, הרי האדם צריך למאוס בכל ענייני העולם ולרצות רק בקב"ה, שהוא האמת האמיתית. בזה כוחה הגדול של התפילה, שהיא מפנימה את הדברים הנלמדים ומפתחת רגשות של אהבה לה' ויראה מפניו, רגשות הגורמים לאדם להשתנות בכל מהותו ולבוא לידי מדרגה מסויימת של גאולה.

נזכר בדבר־מה, הוסיף בהיסוס: "מקום לישון אציע לכם בשמחה, אך לצערי אין בידי לתת לכם לאכול, שכן לא נותר בידנו מזון".

האורחים, שחזותם העידה כי אמידים הם, מיהרו לומר כי אין להם צורך באוכל וכי באמתחתם יש מזון די הצורך. הרשל הזדרז, הצייע בעבורם שתי מיטות, וכאשר שכבו האורחים לישון חזר ללימודיו.

קולו המתנגן של הרשל הגיע לאוזני הסוחרים. הם התלחשו כי בעל־הבית ודאי תלמיד־חכם גדול הוא. פתאום נזכר אחד מהם בוויכוח כספי ישן שהיה ביניהם ושעדיין לא בא על פתרונם.

"מה דעתך להציג לפני בעל־הבית את הסוגיה השנויה במחלוקת?", הצייע האחד לחברו. "הלוא עד עתה לא הצלחנו לבוא לידי פשרה. אולי יעלה בידו להכריע סוף־סוף בשאלה". הסוחר השני הגיב בהתלהבות. הם קמו ממשכבם וניגשו אל הרשל. "נראה כי תלמיד־חכם אתה. אולי תוכל להכריע בשאלת ממון שיש בינינו?", שאלו. הרשל הביע נכונות לשמוע את דבריהם.

כשסיימו להציג לפניו את כל צדדי הסכסוך, אמר להם הרשל: "שבו למנוחת הלילה ואני אעיין בדברים, ומחר מקווה אני שאוכל לפתור את הבעיה". את שעות הלילה ניצל הרשל ללימוד הסוגיה לאורכה ולרוחבה, סוגיה שממילא כבר היה בקי בה מעיסוקו המתמיד בלימוד 'חושן משפט', כהוראת הצדיק.

בבוקר קמו השניים והתפללו שחרית, ולאחר מכן הציג הרשל לפנייהם את מסקנותיו, שהיה בהן גם ניתוח נכון של צדדי הבעיה וגם הצעת פשרה הוגנת. הדרך החכמה שמצא כדי לפשר בין שניהם מצאה חן בעיני הסוחרים, ומיד הזדרזו להעניק לו סכום נאה, שדיי היה בו להוצאות השבת בהרחבה.

בטרם נפרדו ממנו שוב הסתודדו השניים, ואז פנו אליו ואמרו: "אחרי העזרה הגדולה שעזרת לנו בסוגיה שהציקה לנו שנים רבות, ולאחר שמצאנו כי אתה בעל שכל ישר וחרף, החלטנו לצרף אותך כשותף בעסקינו. הלוא אמרת כי בביתך בקושי יש מה לאכול. מעתה לא תדע כל מחסור, שכן הקב"ה בירכנו בעסקים טובים שרווח נאה בצידם".

הרשל היה מופתע ונרגש, ובקושי הצליח להשיב. לנגד עיניו ראה כיצד מתגשמת רוח־קודשו של הרבי מוואלברוז' שהורה לו ללמוד דיני ממונות, והנה גם ברכתו מתקיימת לפרנסה בהרחבה בדרך של כבוד.

לחוש את כאב הזולת

בעיסוקו בבעיות כואבות ובחוויות של יתמות, בדידות, חיים בפנימייה, יחס הסביבה ועוד.

לא הכול 'מגיע לי'

האם לא עדיף שילדינו יקראו סיפורים מתוקים ויפיים? למה לחשוף אותם לעולם הכואב והאכזר? רודרמן אומר שהרעיון לספר הבשיל בליבו מתוך התבוננות בילדים: "אומרים שהילדים הם עם אכזר, והם אכן עלולים להיות כאלה. אבל כשאתה הופך להם את נקודת המבט, הם מפגינים המון חמלה, רגישות וטובלב. חייבים לעורר אצל הילדים יכולת לראות את הדברים מהזווית של הילד הסובל, ולצערנו יש כאלה בכל כיתה. ילדים שחווים עוני, מחלה במשפחה, יתמות, גירושין וכדומה, והם הראשונים להידחק אל שולי החברה וליפול לתהומות".

והייתה לו עוד מטרה: "רציתי לשנות את התחושה שהכול מובן מאליו וש אפשר תמיד לדרוש. אני רוצה שילד יבין כמה עליו להודות לקב"ה על שנתן לו אבא ואימא מסורים, בית חם, מיטה רכה, מקום לימודים מסודר, חברים טובים. שהילד ילמד להעריך את מה שיש לו".

דמעות בכתיבה

הספר אכן נוגע ללב וגורם לך להזיל דמעות. "אני מאמין בנוסחה שאם אתה רוצה שהקוראים יבכו כשיקראו את הספר, אתה צריך לבכות בעצמך".

סעודת ליל שבת נסתיימה. נתנאל, ילד בן שתיים עשרה, הוזמן להתארח בשבת אצל חברו הטוב. שולחן השבת היה מושלם. מיטב המטעמים, משפחה חמה ואוהבת, אווירה ביתית נעימה. בני הבית עושים הכול כדי שהאורח ירגיש בנוח, ונתנאל אכן נראה שמח ומאושר. אבל כשהוא עולה על מיטתו פורץ ממנו מעיין של דמעות, והוא בוכה שעות רבות, בכי חרישי אל תוך הכר.

דווקא השלמות המשפחתית של המארחים מבליטה בעבורו את כל מה שאין לו. הוא לא זכה להכיר את אימו, שמתה זמן קצר אחר לידתו. אביו לא היה מסוגל לטפל בילדיו, והם פוזרו בפנימיית. עכשיו האב התחתן שנית, ונתנאל מרגיש שאיבד לא רק אימא אלא גם אבא. הוא מרגיש אומלל מאוד.

חוויות כואבות

זה אחד הרגעים המצמררים בספר החדש 'נתנאל', שכתב הסופר ר' זלמן רודרמן (44). הקוראים הוותיקים של 'שיחת השבוע' זוכרים את רודרמן מהימים שבהם כתב את המדור הזה, 'חיים יהודיים', והגיש מדי שבוע ריאיון מרתק עם אישיות כלשהי. עכשיו המראיין נהפך למרואיין.

עד כה פרסם רודרמן יותר מעשרים ספרי קריאה לילדים ולנוער, נוסף על אינספור סיפורים וכתבות פרי עטו, שהתפרסמו בבימות עיתונאיות רבות. הספר 'נתנאל' שונה מספריו הקודמים,

רודרמן וספריו. "ספר שבא מבפנים" (צילום: מאיר דהן)

מגלה רודרמן. "במהלך הכתיבה היו הרבה רגעים שבשעת הכתיבה חוויתי את הדרמה המתוארת ופשוט בכיתי. זה ספר שבא מבפנים ממש".

לדבריו, גם מבוגרים התרגשו לקרוא את הספר. "אברך צעיר אמר לי כי קרא את הספר בעקבות בנו והתרגש מאוד", מספר רודרמן. "האיש אמר כי הזדהה במיוחד עם התיאור של נתנאל המטלפן מהפנימייה לבית אביו ומיד מנתק, מחשש שאת השפופרת תרים אימו החורגת. אותו אברך הודה כי בנעוריו התייתם מאימו וחווה חוויה זהה לגמרי, ולכן הסיפור נגע כליכך לליבו".

מכון "הלכה ומשפט"

בראשות הרב יוסף אוטמזגין שליט"א
קורס טוענים רבניים
קורס מגשר מוסמך
 במסלול קצר ובמחיר מסובסד
 אפשרות לקבלת מלגות
 לפרטים ורישום: 054-2387387
www.toanim.com

מעוביין לקנות

ספרי תורה פסולים

(גם מיועדים לגניזה)
 וכן כלי כסף, רימונים לס"ת,
 כתרים, אצבעות,
 מגילות אסתר פסולות ועוד...

052-9772525

גפן בסד

החברה החרדית לניטוח ולפיננסים
 077-444-7777

פינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

או ששונה לשם שמחה ('לחיים'), לקינוח, או כדי לשפר את העיכול - חייב בברכה (אם לא בירך על המשקה הזה קודם הסעודה).

קפה או תה ששתיים אחרי הארוחה פטורים מברכה (ויש המסתפקים באלו, ומורים לברך תחילה על סוכרייה וכדומה כדי לפטורם, כדעת המשנה ברורה. ויש מהספרדים המהדרים לעשות כך אפילו לשתיית מים).

כל האמור אינו מתייחס לשתיית יין, שמפני חשיבותו לקידוש והבדלה קבעו לו ברכה גם בתוך הסעודה, אפילו אם הוא נשקה לצורך העיכול, אולם כשהאדם שותה יין לפני הסעודה (כמו בקידוש), ולא החליט שלא לשתות עוד - לא יברך על שתיית יין (ולא על משקאות אחרים) בתוך הסעודה.

מקורות: ראה ברכות מאב, ובראשונים. תשוב"ע או"ח סי' קע"ד, ונו"כ, ושו"ע אדמו"ר זקן איה. "סדר ברכת הנהנין פ"ד ה"י" וביאור הרב גרין, וש"נ. משנה ברורה סי' קעד ס"ק לא,לט וקצות השלחן בבה"ש סו"ס מ. 'הערות וביאורים בהל' ברה"י עמ' 153, 4, 'זאת הברכה' (תש"א) פ"ח, וש"נ.

פינת ההלכה

שתייה בסעודה

שאלה: האם יש לברך לפני שתיית משקה בתוך הסעודה?

תשובה: מכיוון שאי אפשר לאכילה בלי שתייה, נכללת השתייה בסעודה ונפטרת בברכתה. אין לברך על מים או על משקה קל בתוך הסעודה, גם אם שותים להרוות צימאון ולא כדי להקל את האכילה.

גם אם היה האדם צמא קודם הסעודה ודחה את שתייתו לסעודה, ההנחה היא שדחייה זאת באה כדי שלא יזיק לו שתייה על קיבה ריקה, ואם יכן הסעודה נחשבת גורם לשתייה, ולכן השתייה נפטרת בברכת הלחם.

משקה משכר, במקומות קרים שנוהגים לשתותו בקביעות בתוך הסעודה - פטור מברכה תמיד. במקומות אחרים, אם האדם שותה כדי לעורר תיאבון או כדי להפסיק בין דג לבשר - הוא פטור מברכה. אולם אם דחה את השתייה לשעת הסעודה,

בסופו של דבר...

הילודה

היא שתכריע את קיומנו כמדינה יהודית

השקפה נכונה

תראוה לאגודת "אפרת" משיגה יצא כה

02-5454500
www.efrat.org.il

עשרות אלפי תינוקות כבר הצלחנו
 הצברתם נוכח להציל אותנו

לראשונה בישראל:

הסרת משקפיים ללא כל מגע בעיני!!!

לבדיקת התאמה ללא תשלום:

052-4578445 (מאיר)

www.assuta-optic.co.il

אסוטה
 מרכז תחנתות לניטוח
 אופטיות
 רואים שזה בטוח